

Özelge: İş akdi feshedilen işçiye ödenecek olan kıdem ve ihbar tazminatlarının hangi dönemde gider yazılacağı.

Sayı:
84098128-120.01.02.07[40-2013-3]-143
Tarih:
20/03/2015

T.C.
GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI
İZMİR VERGİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI
Mükellef Hizmetleri Gelir Vergileri Grup Müdürlüğü

Sayı : 84098128-120.01.02.07[40-2013-3]-143 20/03/2015
Konu : İş akdi feshedilen işçiye ödenecek olan kıdem ve ihbar tazminatlarının hangi dönemde gider yazılacağı.

İlgide kayıtlı özelge talep formunuzda; 31.12.2012 tarihinde iş akdi feshedilen işçinin 2013 yılının Ocak ayında ödenecek olan kıdem ve ihbar tazminatlarının hangi dönemde gider yazılacağı, 31.12.2012 tarihli tazminat bordroları ile işçiden kesilen gelir ve damga vergilerinin hangi dönemde beyan edilip ödeneceği ile 2009 yılında iş akdi işveren tarafından haklı nedenlerle feshedilmiş işçiye ödenmeyen tazminat için iş mahkemesinde açılan ve 2012 yılında şirket aleyhine verilen karara istinaden ödenecek olan tazminatın 2012 yılı mali karının tespitinde gider yazılıp yazılmayacağı hususlarında Başkanlığımız görüşü talep edilmektedir.

1) GELİR VE KURUMLAR VERGİSİ KANUNU YÖNÜNDEN:

5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 6'ncı maddesinin birinci fıkrasıyla kurumlar vergisinin, mükelleflerin bir hesap dönemi içinde elde ettikleri safi kurum kazancı üzerinden hesaplanacağı belirtilmiş, maddenin ikinci fıkrasıyla da safi kurum kazancının tespitinde Gelir Vergisi Kanununun ticari kazanç hakkındaki hükümlerinin uygulanacağı hükme bağlanmıştır.

Bu hüküm uyarınca tespit edilecek kurum kazancından Kurumlar Vergisi Kanununun 8'inci maddesi ile 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 40'ıncı maddesinde yer alan giderler indirilebilecektir.

Gelir Vergisi Kanununun 37'nci maddesinde ticari kazancın tarifi yapılarak her türlü ticari ve sınai faaliyetlerden doğan kazançların ticari kazanç olduğu, 40'ıncı maddesinin birinci fıkrasının (3) numaralı bendinde ise, işle ilgili olmak şartıyla, mukavelenameye, ilama veya kanun emrine istinaden ödenen zarar, ziyan ve tazminatların ticari kazancın tespitinde gider olarak indirileceği hükme bağlanmıştır.

Aynı Kanunun 61'inci maddesinde; ücretin, işverene tabi ve belirli bir işyerine bağlı olarak çalışanlara hizmet karşılığı verilen para ve ayınlar ile sağlanan ve para ile temsil edilebilen menfaatler olduğu, ücretin ödenek, tazminat, kasa tazminatı (Mali sorumluluk tazminatı), tahsisat, zam, avans, aidat, huzur hakkı, prim, ikramiye, gider karşılığı veya başka adlar altında ödenmiş olmasının veya bir ortaklık münasebeti niteliğinde olmamak şartı ile kazancın belli bir yüzdesi şeklinde tayin edilmiş bulunmasının onun mahiyetini değiştirmeyeceği, yine bu Kanunun 25'inci maddesinin birinci fıkrasının (7) numaralı bendi ile 1475 sayılı İş Kanunu ve 854 sayılı Deniz İş Kanununa göre ödenmesi gereken kıdem tazminatlarının tamamı ile 5953 sayılı Basın Mesleğinde Çalışanlar ile Çalıştırılanlar Arasındaki Münasebetlerin Tanzimi Kanununa göre ödenen kıdem tazminatlarının hizmet erbabının 24 aylığını aşmayan miktarlarının (hizmet ifa etmeksizin ödenen ücretler tazminat sayılmaz) gelir vergisinden müstesna olacağı hüküm altına alınmıştır.

Anılan Kanunun 94'üncü maddesinde, vergi tevkifatı yapmakla yükümlü kişiler ve kurumlar

belirlenerek vergi tevkifatına tabi olan kazanç ve iratlar bentler halinde sıralanmış, maddenin birinci fıkrasının (1) numaralı bendinde hizmet erbabına ödenen ücretler ile 61'nci maddede yazılı olup ücret sayılan ödemelerden (istisnadan faydalananlar hariç) 103 ve 104'üncü maddelerine göre istihkak sahiplerinin gelir vergilerine mahsuben ödemeyi yapanlar veya menfaati sağlayanlar tarafından tevkifat yapılacağı, 96'ncı maddesinde, vergi tevkifatının 94 üncü madde kapsamına giren nakden veya hesaben yapılan ödemelere uygulanacağı, bu maddede geçen hesaben ödeme deyiminin, vergi tevkifatına tabi kazanç ve iratları ödeyenleri istihkak sahiplerine karşı borçlu durumda gösteren her türlü kayıt ve işlemleri ifade ettiği, 98'inci maddesinde de, 94'üncü madde gereğince vergi tevkifatı yapmaya mecbur olanların bir ay içinde yaptıkları ödemeler veya tahakkuk ettirdikleri kârlar ve iratlar ile bunlardan tevkif ettikleri vergileri, ertesi ayın yirmiüçüncü günü akşamına kadar ödeme veya tahakkukun yapıldığı yerin bağlı olduğu vergi dairesine bildirmeye mecbur oldukları hüküm altına alınmıştır.

Diğer taraftan, 4857 sayılı İş Kanununun 120'nci maddesinde; "25.8.1971 tarihli ve 1475 sayılı İş Kanununun 14'üncü maddesi hariç diğer maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır." hükmü yer almakta olup işçinin ya da çalışanın kıdem tazminatı almaya hak kazanabilme şartlarının düzenlendiği 1475 sayılı İş Kanununun 14'üncü maddesinde ise;

"Bu Kanuna tabi işçilerin hizmet akitlerinin:

1. İşveren tarafından bu Kanunun 24 üncü maddesinin II numaralı bendinde gösterilen sebepler dışında,

2. İşçi tarafından bu Kanunun 25 inci maddesi uyarınca,

3. Muvazzaf askerlik hizmeti dolayısıyla,

4. Bağlı buldukları kanunla kurulu kurum veya sandıklardan yaşlılık, emeklilik veya malullük aylığı yahut toptan ödeme almak amacıyla;

5. 506 sayılı Kanunun 60'ıncı maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinin (a) ve (b) alt bentlerinde öngörülen yaşlar dışında kalan diğer şartları veya aynı kanunun geçici 81'inci maddesine göre yaşlılık aylığı bağlanması için öngörülen sigortalılık süresini ve prim ödeme gün sayısını tamamlayarak kendi istekleriyle işten ayrılmaları nedeniyle,

Feshedilmesi veya kadının evlendiği tarihten itibaren bir yıl içerisinde kendi arzusu ile sona erdirmesi veya işçinin ölümü sebebiyle son bulması hallerinde işçinin işe başladığı tarihten itibaren hizmet akdinin devamı süresince her geçen tam yıl için işverence işçiye 30 günlük ücreti tutarında kıdem tazminatı ödenir. Bir yıldan artan süreler için de aynı oran üzerinden ödeme yapılır.

.....

Ancak, toplu sözleşmelerle ve hizmet akitleri ile belirlenen kıdem tazminatlarının yıllık miktarı, Devlet Memurları Kanununa tabi en yüksek Devlet memuruna 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanunu hükümlerine göre bir hizmet yılı için ödenecek azami emeklilik ikramiyesini geçemez??

hükmüne yer vermiştir.

Öte yandan, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre en yüksek gösterge ve ek göstergeden aylık ödemesi Başbakanlık Müsteşarına yapılmaktadır. Buna göre, kıdem tazminatının tavanı Başbakanlık Müsteşarına ödenecek emekli ikramiyesi tutarı kadardır.

Yukarıda yer alan hüküm ve açıklamalar çerçevesinde; kıdem ve ihbar tazminatının gider kaydı konusunda Gelir Vergisi Kanununun 40'ıncı maddesinde özel bir hüküm olmamakla birlikte maddenin birinci fıkrasının (3) numaralı bendi çerçevesinde kurum kazancının tespitinde gider olarak indirilebilmesi için İş Kanununa göre işçinin kıdem tazminatına hak kazanması ve hak edilen kıdem tazminatının da işçiye ödenmiş olması gerekir. Tahakkuk etmiş olsa da ödenmemiş kıdem

tazminatının gider yazılması mümkün değildir.

Bu nedenle, iş akdinin fesih sözleşmesi ile sona erdirilmesi veya mahkeme kararı dolayısıyla şirketiniz tarafından çalışanlarınıza ödenecek kıdem ve ihbar tazminatı giderlerinin, yukarıda yer alan hükümler çerçevesinde ödemenin yapıldığı dönemde kurum kazancının tespitinde indirim konusu yapılması mümkün bulunmaktadır.

Ayrıca, söz konusu ödemeler dolayısıyla yapılan vergi tevkifatlarının, Gelir Vergisi Kanununun 98'inci maddesine istinaden ödemenin yapıldığı ayı takip eden ertesi ayın yirmiüçüncü günü akşamına kadar muhtasar beyanname ile bildirilmesi gerekmektedir.

Öte yandan, söz konusu tazminatın 1475 sayılı Kanununun 14'üncü maddesine göre hesaplanacak kıdem tazminatına tekabül eden kısmı gelir vergisinden istisna olup, kıdem tazminatının istisnayı aşan kısmı ile ihbar tazminatının tamamı ise Gelir Vergisi Kanununun 61'inci maddesi uyarınca ücret olarak kabul edilecek ve gelir vergisi tevkifatına tabi tutulacaktır.

2) DAMGA VERGİSİ KANUNU YÖNÜNDEN:

488 sayılı Damga Vergisi Kanununun 1'inci maddesinde, bu Kanuna ekli (1) sayılı tabloda yazılı kağıtların damga vergisine tabi olduğu; 3'ncü maddesinde, damga vergisinin mükellefinin kağıtları imza edenler olduğu; 19'uncu maddesinde, genel ve özel bütçeli dairelerle il özel idareleri ve belediyeler, bankalar, iktisadi kamu teşekkülleri ile bunların iştirakleri ve müesseseleri ve benzeri teşekkül, iştirak ve müesseselerin ödemelerinde kullanılan ve nispi vergiye tabi bulunan makbuzlarla bu mahiyetteki kağıtlara ait vergilerin, bu ödemelerin yapılması, avans suretiyle ödemelerde avansın itası sırasında ilgili daire ve müesseseler tarafından istihkaklardan kesinti yapılması şekliyle tahsil edileceği; lüzum görülen hallerde damga vergisini istihkaktan kesinti yapılması şeklinde ödetme konusunda Bakanlığımıza yetki tanındığı; 23'üncü maddesinde, genel bütçeli daireler dışında kalan ve istihkaktan kesinti yapmak durumunda bulunan daire ve müesseseler tarafından bir ay içinde kesilen damga vergisinin, ertesi ayın yirminci (371 sıra no.lu VUK Tebliği uyarınca 23'üncü) günü akşamına kadar ödemenin yapıldığı yer vergi dairesine bir beyanname ile bildirileceği ve 26'ncı günü akşamına kadar yatırılacağı hükme bağlanmıştır.

Diğer taraftan, 10 Seri No.lu Damga Vergisi Kanunu Genel Tebliği ile yaptıkları ödemelerden kestikleri gelir vergisini sorumlu sıfatıyla aylık muhtasar beyanname ile vergi dairesine bildirerek ödemek mecburiyetinde olan gerçek veya tüzel kişilerin, bu ödemeler sebebiyle düzenlenen kağıtlara ait damga vergilerini de bu muhtasar beyanname ile aynı vergi dairesine ödemeleri Bakanlığımızca uygun görülmüştür.

Mezkur Kanuna ekli (1) sayılı tablonun "IV. Makbuzlar ve diğer kağıtlar" başlıklı bölümünün (1/b) fıkrasında, maaş, ücret, gündelik, huzur hakkı, aidat, ihtisas zammı, ikramiye, yemek ve mesken bedeli, harcırah, tazminat ve benzeri her ne adla olursa olsun hizmet karşılığı alınan paralar (avans olarak ödenenler dahil) için verilen makbuzlar ile bu paraların nakden ödenmeyerek kişiler adına açılmış veya açılacak cari hesaplara nakledildiği veya emir ve havalelerine tediyeye olduğu takdirde nakli veya tediye temin eden kağıtların nispi damga vergisine tabi olduğu hükme bağlanmıştır.

Buna göre, iş akdi feshedilen işçilere yapılacak ihbar ve kıdem tazminatı ödemelerine ilişkin olarak işçilerden kesilen damga vergisinin, ödemeye ilişkin kağıdın düzenlendiği tarihi izleyen ayın 23 üncü akşamına kadar vergi dairesine verilecek muhtasar beyanname ile bildirilmesi ve 26'ncı günü akşamına kadar ödenmesi gerekmektedir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(***) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.